

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

19 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte	Timofti Vladimir
Judecători	Cobzac Elena
	Toma Nadejda
	Țurcan Anatolie
	Plămădeală Ghenadie

judecând, fără citarea părților, recursul în anulare, declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, prin care se solicită casarea sentinței Colegiului penal al Judecătoriei regiunii Penza din 08 noiembrie 1941, în cauza penală privindu-i pe

Naila Victor Xxxxx, născut în anul xxxxx, în satul Xxxxx județul Xxxxx, Xxxxx;

Rusu Grigorii Xxxxx, născut în anul xxxxx, în satul Xxxxx, județul Xxxxx, Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

de la: 10 februarie 2022 – 19 aprilie 2022

în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Colegiului penal al Judecătoriei regiunii Penza din 08.11.1941, au fost condamnați:

- Naila Victor Xxxxx în baza art.58-4 din Codul penal al RSFSR și art. 58-11 Cod penal al RSFSR, pentru concurs de infracțiuni al pedepselor aplicate, fiindu-i stabilită definitiv pedeapsa de 10 (zece) ani privațiune de libertate, cu ispășire în lagăr de corectare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 (cinci) ani, fără confiscarea averii personale din lipsa acesteia;

- Rusu Grigorii Xxxxx, în baza art.58-4 din Codul penal al RSFSR și art. 58-11 Cod penal al RSFSR, pentru concurs de infracțiuni al pedepselor aplicate, fiindu-i stabilită definitiv, pedeapsa capitală prin împușcare, fără confiscarea averii personale din lipsa acesteia.

2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că inculpații Naila Victor și Rusu Grigorii, au fost declarați vinovați și condamnați pentru faptul că, începând cu anul 1939 și până la instaurarea puterii sovietice în Basarabia, fiind membri ai organizației ilegale fasciste de tineret „garda de fier” participau la adunări, printre populație răspândeau informații despre sarcinile și scopurile propuse, educau membrii organizației în spiritul devotamentului regimului român-fascist, petreceau acțiuni contrarevoluționare, adică au comis infracțiunile prevăzute de art. 58-4 și art. 58-11 din Codul penal al RSFSR.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Naila Victor vina în comiterea infracțiunilor imputate a recunoscut-o parțial și a declarat că, în octombrie 1939, de către cet. Goorencu a fost atras în organizația ilegală fascistă de tineret „garda de fier”, unde ca membru activ figura și Rusu Grigore. Scopul organizației era lupta pentru putere, dar totodată la ședințele petrecute discutau despre educarea tineretului în spiritul devotamentului regimului fascist, să acționeze pe ascuns, fiind pornită și o campanie de indiferență și ură față de evrei ș.a. Conducătorul organizației Goorencu le vorbea despre faptul că, organizația fascistă de tineret „garda de fier” trebuie să lupte împotriva celorlalte partide inclusiv cel comunist. O perioadă ca conducător al organizației a fost ales Rusu Grigore, care continua să promoveze ideologia fascismului. Odată cu instaurarea puterii sovietice și-a schimbat viziunile privitor la activitatea în organizația fascistă și a decis să intre în comsomol.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Rusu Grigorii vina în comiterea infracțiunilor imputate a recunoscut-o și a declarat că, în septembrie 1939 de către cet. Goorencu a fost atras în organizația ilegală fascistă de tineret „garda de fier”, unde ulterior ca membru a fost atras și Naila Victor. Scopul organizației era lupta pentru putere, dar totodată la ședințele petrecute discutau despre educarea tineretului în spiritul devotamentului regimului fascist, să acționeze pe ascuns, fiind pornită și o campanie de indiferență și ură față de evrei ș.a. Conducătorul organizației Goorencu le vorbea despre faptul că, organizația fascistă de tineret „garda de fier” trebuie să lupte împotriva celorlalte partide, inclusiv cel comunist. Din luna ianuarie și până în aprilie 1941 a fost ales ca conducător al organizației, astfel continua să propage printre populație ideologia fascistă, or nu cunoștea programa partidului comunist, deoarece în timpul guvernării române se vorbea foarte urât despre comuniști, precum că sunt cei mai răi dar facand cunoștință cu agenda acestuia, și-a schimbat viziunile privitor la ideologia partidului comunist.

3. Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, a declarat recurs în anulare invocând prevederile 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței sus nominalizate, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Naila V. și Rusu G., pe motiv că la materialele dosarului nu se conțin probe ce ar confirma că inculpații ajutau într-un mod sau altul burghezia internațională în lupta împotriva orânduirii sistemului comunist în URSS, sau că

înfaptuiau o activitate dușmănoasă față de Uniunea Sovietică, așa cum prevede art.58-4 CP al RSFSR. La fel, probele administrate în cauza dată, nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor lui Naila Victor și Rusu Grigorii în baza art.58-11 CP al RSFSR, adică pentru orice fel de activitate organizată, care vizează pregătirea sau savârșirea infracțiunilor contrarevoluționare.

Instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpaților la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, condamnarea lui Naila Victor și Rusu Grigorii constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil. În consecință, hotărârea judecătorească în cauză, urmează a fi casată, cu încetarea procesului penal în privința lui Naila Victor și Rusu Grigorii, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală.

Prin urmare, inculpații Naila Victor și Rusu Grigorii în conformitate cu art. 3 al Legii 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitați.

4. Judecând argumentele recursului în anulare în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că, acesta urmează a fi admis cu casarea hotărârii judecătorești atacate, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnaților, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

De asemenea, Colegiul penal menționează că, la 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Conform art. 3 lit. a) din Legea Republicii Moldova privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „activitate contrarevoluționară”, „răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească”, pentru alte „Crime de stat”.

În temeiul celor constatate și prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată prezența în speță a motivelor întemeiate

pentru a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Naila Victor și Rusu Grigorii, în baza art. 58-4 și 58-11 Cod penal al RSFSR, a o casa și în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a înceta procesul penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, prin urmare și reabilitarea condamnaților.

Ținând cont de cele menționate supra, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul în anulare declarat este întemeiat și urmează a fi admis.

5. În conformitate cu art. art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), 453 alin. (1), 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E:

Se admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, se casează sentința Colegiului penal al Judecătoriei regiunii Penza din 08 noiembrie 1941, în privința condamnării lui Naila Victor Xxxxx și Rusu Grigorii Xxxxx, fiecare în baza art.58-4 din Codul penal al RSFSR și art. 58-11 Cod penal al RSFSR, cu încetarea procesului penal pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestora în fața societății, și reintegrarea în drepturi în conformitate cu Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată integral la data de 19 aprilie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Plămădeală Ghenadie